

HALK SAğLIğI UZMANLARI DERNEğI

İLİÇ MADEN KAZASI VE SONRASINDA YAŞANANLAR HAKKINDA GÖRÜŞ YAZISI

(Mayıs 2024)

13 Şubat 2024'te Erzincan İliç'teki Çöpler altın madeninde, iki yıldır kapasitesi aşılmış olan yapay dağda, toprak kayması meydana gelmesi sonrası dokuz işçi göçük altında kalmış ve hayatlarını kaybetmiştir. Bu felaket sonucunda toksik ağır metal barındıran ve insan sağlığı için son derece tehlikeli olan yığının Bağıştaş Barajı ve Fırat Nehri'ne doğru hareket ettiği anlaşılmıştır.

İlk veriler, kazanın alanda bulunan çatlaklardan kaynaklandığını göstermektedir. 2022 yılının Ağustos ayında sekiz metre olması gerektiği belirlenen toprak yüksekliğinin geçilmiş olduğu net olarak ifade edilmektedir. Aynı alanda üç ay önce de benzer çatlakların dolguyla kapatıldığı bilinmektedir. Bu olay, anlık olmasından ziyade bir süreçtir, bu sürecin bir dizi ciddi iş sağlığı ve güvenliği ihmaline ile yönetildiği ve dokuz kişinin hayatını kaybetmesine neden olan bir iş cinayetine yol açtığı görülmektedir.

Böyle bir sürecin yönetiminde, işletmenin yöneticilerinden, yapılan işlemleri onaylayan kamu görevlilerine kadar sorumlu olan herkesin belirlenmesi; hatalı işlemlerin onaylanmasında siyasi baskı söz konusu ise bunun ortaya çıkarılması gelecekte yaşanması muhtemel benzer olayların yeniden yaşanmaması için zorunludur. Gerçek faillerin, ivedilikle, adil bir şekilde cezalandırılması, toplum vicdanının rahatlaması açısından esastır. Ayrıca hayatını kaybedenlere ve geride kalanlara ödenmesi gereken büyük bir borçtur. Büyük endüstriyel kaza olarak adlandırılması gereken bu maden kazasına ilişkin raporun ivedilikle kamuoyuyla paylaşılmasında yarar vardır.

Bu tür iş cinayetlerine bir son vermek, gelişmiş ve uygar bir ülke olma yolunda elzemdir. Siyasi gücü elinde bulunduranların sermayenin yanında olmak yerine çalışanların haklarını savunması ve uygun çalışma ortam ve koşullarının sağlanması için çalışmaları gerekir.

İş sağlığı ve güvenliği açısından atılması gereken birçok adım vardır:

- İş güvenliği uzmanları ve işyeri hekimleri, işyerlerindeki sorunları saptamak ve iş kazaları ya da meslek hastalıkları ortaya çıkmadan önce, önlemlerin uygulanmasını sağlamak açısından çok önemli role sahiptir. Bu görevlilerin, tam bir mesleki bağımsızlık içinde işlerini yapabilmeleri durumunda işlevsel olmaları mümkündür. İş güvenliği uzmanları ve işyeri hekimleri, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini işverenlerin etkisi ve baskısı altında kalmadan, yasal düzenlemeler ve bilimsel gerekliliklere uygun şekilde ve mesleklerinin etik kuralları çerçevesinde yürütebilmelidir. Bunun için gerekli düzenlemeler bir an önce yapılmalıdır.
- İş güvenliği kültürünün geliştirilmesi için çalışan temsilcilerinin rolü güçlendirilmeli ve daha etkili bir şekilde görev yapmaları teşvik edilmelidir. Çalışanların seslerini duyurabilecekleri ve haklarını savunabilecekleri bir platform sağlanmalıdır. Çalışanların ve çalışan temsilcilerinin güçlü olabilmesi için ülkede sendikal örgütlenme ile ilgili sınırlamaların ivedilikle kaldırılması ve sosyal devletin temel bileşenlerinden biri olan üçlü yapının yeniden inşası zorunludur.

HALK SAğLIğI UZMANLARI DERNEğİ

- Türkiye'nin artık çağdaş ve etkin bir iş sağlığı ve güvenliği denetim sistemine gereksinimi vardır. Yasalarda belirtilen standartlar esnetilmemeli ve bu standartların ihlal edilmesi durumunda uygulanacak cezalar caydırıcı olmalıdır. Denetimler etkinleştirelmesi ve sıklaştırılmalıdır. Denetim ekiplerinin niceliği ve yetkinliği artırılmalıdır. Yasal düzenlemelerden sapmaya neden olan sorumlular cezalandırılmalıdır.

Tüm bu adımların bir araya gelmesi bu tür trajedilerin önlenmesine yardımcı olacaktır. Bilimsel ve tarafsız bir organizasyon olarak Halk Sağlığı Uzmanları Derneği toplum sağlığının korunması ve benzer kazaların önlenmesi adına bu açıklamayı sunar.

HASUDER İş Sağlığı Çalışma Grubu tarafından hazırlanmıştır.